

29 Δεκεμβρίου 2011

Επισήμανση αλλεργιογόνων στις φιάλες οίνων

Παρά τις σθεναρές και συνεχείς αντιδράσεις των ευρωπαϊκών φορέων οίνου (Cora-Cogeca) δεν κατέστη δυνατόν να εξαιρεθεί το κρασί από την υποχρέωση αναγραφής των αλλεργιογόνων ουσιών στις ετικέτες εφόσον αυτές ανιχνεύονται στο τελικό προϊόν και παρά το ότι οι σχετικές έρευνες δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Με τα μέχρι σήμερα δεδομένα ισχύουν τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τον ΚΑΝ(ΕΚ) 1169/2011 που αφορά την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τα τρόφιμα, οι ουσίες ή τα προϊόντα που μπορούν να προκαλέσουν αλλεργίες και χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή την προετοιμασία ενός τροφίμου και εξακολουθούν να υπάρχουν στο τελικό προϊόν, ακόμη και σε τροποποιημένη μορφή, πρέπει να αναφέρονται σαφώς στον κατάλογο των συστατικών στην ετικέτα των τροφίμων.

Εάν δεν υπάρχει κατάλογος συστατικών, η ένδειξη των προϊόντων ή ουσιών που προκαλούν αλλεργίες, αντικαθίστανται με τον όρο "περιέχει", ακολουθούμενο από το όνομα του αλλεργιογόνου (άρθρο 21).

Τα συστατικά πρέπει να αναγράφονται βάσει λέξεων και αριθμών. Όταν η Επιτροπή το υιοθετήσει με κατ'εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις, τα συστατικά μπορούν εναλλακτικά να εκφράζονται με τη χρήση εικονογραμμάτων ή συμβόλων αντί λέξεων ή αριθμών. (Άρθρο 9).

Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να αναγράφονται σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από τους καταναλωτές στα κράτη μέλη, όταν το τρόφιμο διατίθεται στην αγορά (άρθρο 15).

Ο κατάλογος των αλλεργιογόνων ουσιών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II του κανονισμού ΕΚ 1169/2011, περιλαμβάνει τα αυγά και τα προϊόντα αυγών, το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα (συμπεριλαμβανομένης της λακτόζης), το διοξείδιο του θείου και τα θειώδη άλατα.

Ο κανονισμός ΕΚ 1169/2011 αρχίζει να ισχύει από την 13η Δεκεμβρίου, 2014.

Ο κανονισμός ΕΚ 607/2009 ορίζει λεπτομερείς κανόνες για την επισήμανση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα.

Η παρουσία των θειωδών αλάτων στο κρασί πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα και

συνοδεύεται από τη λέξη «περιέχει». Η απαίτηση επισήμανσης μπορεί να συνοδεύεται από τη χρήση ενός συμβόλου που βρίσκεται στο Παράρτημα Χ του κανονισμού.

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1266/2010, που τροποποιεί την οδηγία 2007/68/ΕΚ όσον αφορά τις απαιτήσεις επισήμανσης που ισχύουν για το κρασί, έχει παραταθεί έως τις 30 Ιουνίου 2012 (οι οίνοι που διατίθενται στην αγορά ή έχουν επισημανθεί πριν από τις 30 Ιουνίου 2012 μπορούν να διατίθενται στο εμπόριο μέχρις εξαντλήσεως των αποθεμάτων). Οι προσωρινές εξαιρέσεις ισχύουν για την επισήμανση:

- λυσοζύμης (από αυγά) που χρησιμοποιείται στον τομέα του οίνου,
- αλβουμίνης (από αυγά) που χρησιμοποιείται ως διαυγαστικό μέσο σε οίνους και μηλίτη

- τα προϊόντα της καζεΐνης (από γάλα) που χρησιμοποιούνται ως διαυγαστικό μέσο σε μηλίτη και κρασιών.

Μετά τις αρνητικές γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) σχετικά με θέματα που αφορούν νέα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με την καζεΐνη, την αλβουμίνη και τη λυσοζύμη, η παρουσία αυτών των ουσιών, μετά την 1η Ιουλίου 2012, πρέπει να αναφέρεται στις ετικέτες των φιαλών οίνου.

Η κατάσταση στις Τρίτες Χώρες

Στον Καναδά η Διεύθυνση Υγείας δεν έχει καθορίσει ένα συγκεκριμένο κατώτατο όριο για τα αλλεργιογόνα στον οίνο που προκύπτουν από τη χρήση διαυγαστικών μέσων. Εφόσον οι πρωτεΐνες δεν εμφανίζονται στο τελικό προϊόν, δεν υπάρχει υποχρέωση αναγραφής στην ετικέτα.

Αν οι παραγωγοί ακολουθούν καλές πρακτικές στη χρήση των διαυγαστικών, δεν θα πρέπει να παραμείνει κανένα υπόλειμμα πρωτεϊνών και δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται στην ετικέτα της φιάλης.

Στις ΗΠΑ, η επισήμανση των αλλεργιογόνων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή κρασιού παραμένει προαιρετική για τους οίνους. Σήμερα δεν υπάρχει απαίτηση από την άποψη της επισήμανσης, περιμένουμε την απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε επίπεδο διμερών συμφωνιών.

Η Αυστραλία ήταν η πρώτη χώρα που υιοθέτησε υποχρεώσεις επισήμανσης των αλλεργιογόνων για τα τρόφιμα, τον Δεκέμβριο του 2002. Μια νέα ρήτρα έχει συμπεριληφθεί στον Australia New Zealand Food Standards Code, μια ρήτρα που απαιτεί ότι, η παρουσία στα τρόφιμα μιας πιθανής αλλεργιογόνου ουσίας πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα. Για το κρασί, αυτό σημαίνει ότι η παρουσία των πρωτεϊνών, όπως η καζεΐνη και το καζεϊνικό κάλι, το ασπράδι αυγού, η ιχθυόκολλα, το γάλα και το γάλα εβαπορέ, πρέπει να αναγράφονται στην ετικέτα. Η υποχρέωση είναι διαφορετική από τους κανονισμούς της

Ευρωπαϊκής Ένωσης αφού αν αποδειχθεί ότι η αλλεργιογόνος πρωτεΐνη δεν είναι παρούσα, η επισήμανση δεν απαιτείται, στην ΕΕ.

Η υποχρέωση μνείας της ιχθυόκολλας καταργήθηκε από το 2008.

Στη Νότια Αφρική, εκτός από τη δήλωση των θειωδών, δεν υπάρχει άλλη απαίτηση. Λόγω των διμερών συμφωνιών της ΕΕ σχετικά με την επισήμανση, τα κρασιά που δεν χρειάζεται να επισημειώνονται στις χώρες καταγωγής τους, μπορούν να εισέλθουν στην ευρωπαϊκή αγορά.

Θέση της DG AGRI

Η DG AGRI σε συνεργασία με την DG SANCO θα ορίσουν την μέθοδο εμφάνισης της επισήμανσης.

Σύμφωνα με την DG AGRI, η αναφορά αλλεργιογόνων στις φιάλες οίνων πρέπει να υπάρχει μόνο όταν το αλλεργιογόνο είναι παρόν στο τελικό προϊόν.

Για τους οίνους, στους οποίους τα αλλεργιογόνα υπάρχουν στο τελικό προϊόν, η DG AGRI θα αναπτύξει κανόνες εφαρμογής όπως:

- υποχρεώσεις αναγραφής: για ουσίες που προέρχονται από το γάλα ", τον όρο «γάλα» που μπορεί να αντικατασταθεί από τον όρο "καζεΐνες", "καζεϊνικό κάλι» ή "γαλακτοαλβουμίνη" ανάλογα με την χρησιμοποιούμενη ουσία, για τις ουσίες που προέρχονται από αυγά: τον όρο "αυγό", ο όρος «αυγό» μπορεί να αντικατασταθεί από τον όρο "αλβουμίνη", "αυγοαλβουμίνη" ή "λυσοζύμη».
- σήμανση λεκτική και εικονογραμμάτων, αφού υπάρχει η δυνατότητα βάσει του άρθρου 9 του κανονισμού αριθ. 1169/2011 να εκφραστούν εναλλακτικά οι λέξεις ή οι αριθμοί χρησιμοποιώντας εικονογράμματα ή σύμβολα.

Τέλος η DG AGRI θεωρεί ότι είναι πιθανόν να αναβληθεί η εφαρμογή των απαιτήσεων επισήμανσης, έτσι ώστε οι υποχρεώσεις να αρχίσουν να εφαρμόζονται από την εσοδεία του 2012.

Θέση της DG SANCO

Μετά τις αρνητικές γνώμες που η EFSA έχει καταθέσει σε θέματα που αφορούν νέα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τη λυσοζύμη, την καζεΐνη και την λευκωματίνη, μια νέα παράταση της σήμανσης φαίνεται αδύνατη.

Ωστόσο, η DG SANCO είναι διατεθειμένη να χορηγήσει μια μικρή ελευθερία κινήσεων κατά

την εφαρμογή, εάν οι επιστημονικές μελέτες δείχνουν ότι, υπό ορισμένες πρακτικές επεξεργασίας, δεν υπάρχουν υπολείμματα από αυτά τα αλλεργιογόνα στο κρασί.

Πιθανές συνέπειες για τον τομέα

- Δημιουργία διαφορετικών ετικετών, ανάλογα με την εξαγωγική αγορά αντιπροσωπεύει ένα δυσανάλογο οικονομικό βάρος για τον τομέα, που αποτελείται κυρίως από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Όταν η παρουσία καζείνης, αλβουμίνης και της λυσοζύμης αναγράφονται στις ετικέτες των φιαλών οίνων, πρέπει ν' αναγράφονται σε διάφορες γλώσσες στην ίδια ετικέτα, όπως ήδη ισχύει για τα θειώδη, συνεπώς θα καταλαμβάνουν ένα μεγάλο χώρο σε μια μικρή ετικέτα.
- Σε περίπτωση που οι οινοπαραγωγοί πρέπει να αποδείξουν ότι δεν χρησιμοποιούν κανένα διαυγαστικό μέσο ή δεν υπάρχουν υπολείμματα αλλεργιογόνου ουσίας στο κρασί τους (το εμπορικό κιτ ELISA μπορεί να ανιχνεύσει ποσά μέχρι 1 ppm), αυτό θα αντιστοιχούσε σε επιπλέον κόστος για αυτούς.

Συνοψίζοντας:

- Με τον ΚΑΝ(ΕΚ) 1169/2011 που τίθεται σε ισχύ από 13 Δεκεμβρίου 2011, τα τρόφιμα (συμπεριλαμβάνεται και ο οίνος) που περιέχουν υπολείμματα αλλεργιογόνων ουσιών οφείλουν να το αναγράφουν στις ετικέτες
- Με τον ΚΑΝ(ΕΚ) 1266/2011, η υποχρέωση επισήμανσης για τους οίνους παρατείνεται έως 30/6/2012, και μέχρις εξαντλήσεως των αποθεμάτων που είτε βρίσκονται στην αγορά είτε έχουν ετικεταρισθεί έως 30/6/2012 (Πιθανότητα εφαρμογής στους οίνους που θα παραχθούν μετά τη συγκομιδή του 2012).
- Στις εξαγωγές προς Τρίτες Χώρες δεν υπάρχει ιδιαίτερο θέμα αναγραφής πλην της Αυστραλίας
- Σύμφωνα με την DG AGRI (Δ/ση Γεωργίας Commission), η υποχρέωση αναγραφής υφίσταται μόνο εφόσον υπάρχουν υπολείμματα αλλεργιογόνων ουσιών, ενώ συζητιέται η δυνατότητα χρήσης εικονογραμμάτων ή συμβόλων
- Η DG SANCO (Δ/ση Υγείας Commission), δεν φαίνεται διατεθειμένη να δώσει άλλα χρονικά περιθώρια.

Συμπερασματικά διαφαίνεται ότι η υποχρέωση αναγραφής υπάρχει πιθανότητα να ισχύσει το αργότερο από τα κρασιά εσοδείας 2012, ενώ με την μέχρι σήμερα ισχύουσα νομολογία από 1/7/2012, η επισήμανση είναι υποχρεωτική για τους οίνους που θα συσκευασθούν από την ημερομηνία αυτή και μετά. Όπως προαναφέραμε η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τα αποθέματα που έχουν ετικεταρισθεί ή βρίσκονται στην αγορά.